

Az orgona építése folyamán a mesternek két szokatlan nehézséget kellett leküzdenie. Az első mechanikai probléma volt: az oldalt elhelyezett játszóasztal miatt a többször kereszteződő traktúra irányát 90 fokban meg kellett fordítania. A templomtér alacsony volta miatt pedig az akusztikai adottságok nehezítették az intonációt. Paulus Frigyes mindkét problémát jelesen oldotta meg.

Az orgona 2007 decemberére készült el. *Fabiny Tamás* püspök szentelte fel 2008. január 13-án. A hangszert a tervező, megbízott szakértő — e sorok írója — mutatta be néhány orgonamű előadásával és az istentisztelet hangszeres kíséretével. A kevés regiszter ellenére a sokféle regisztrálási kombináció a hangszer szépségét és lehetséges színgazdagságát bizonyította. Dicsérendő, hogy a más vallású tengerben szórványnak tekinthető debreceni kis evangélikus gyülekezet erején felül is a művészileg igényes és költségesebb megoldást, a sípos orgonát választotta. Így lett a kétezer éves európai hagyomány felelős folytatója.

Deák téri kántátazenés istentiszteletek és orgonazenés áhítatok

A *Lutheránia* énekkar 2008 első felének kántátazenés istentiszteletein Bach-műveket énekelt:

január 13.: *Liebster Jesu, mein Verlangen* BWV 32; január 20.: *Ich bin vergnügt* BWV 84; február 3.: *Jesus nahm zu sich die Zwölfe* BWV 22; február 24.: *Wiederstehe doch der Sünde* BWV 54; március 23.: *Christ lag in Todesbanden* BWV 4; április 6.: *Der Herr ist mein getreuer Hirt* BWV 112; április 20.: *Wo gehest du hin?* BWV 166; május 11.: *Also hat Gott die Welt geliebt* BWV 68.

Március 16-án és 22-én Bach János passiója előadásában közreműködött a *Lutheránia* énekkar, vezényelt: *Kamp Salamon*.

A 19. *Budapesti Bach-hét* június 2–8-án (hétfő-vasárnap este 7 órakor) ment végbe.

Június 2. (kántátáest): *Was Gott tut, das ist wohlgetan* (III) BWV 100, *Nimm von uns, Herr, du treuer Gott* BWV 101. Ea.: *Zádori Mária* (szoprán), *Németh Judit* (alt), *Megyesi Zoltán* (tenor), *Cser Péter* (basszus), *Mekis Péter* (orgona), *Lutheránia Énekkar*, *Weiner-Szász Kamaraszimfonikusok*. Vez.: *Kamp Salamon*.

Június 3. (orgonaest): G-dúr prelúdium és fúga BWV 541, két korálelőjáték: *Wer nur den lieben Gott läßt walten* BWV 647, *Dies sind die heiligen zehn Gebot* BWV 678, C-dúr tokkáta, *adagio* és fúga BWV 564, G-dúr concerto BWV 692, Esz-dúr szonáta, BWV 525, *Sei gegrüßet, Jesu gütig* — korálpártita BWV 768. Ea.: *Peter Planyavsky*.

Június 4. (kamaraest): III. brandenburgi verseny BWV 1048, VI. brandenburgi verseny BWV 1051, d-moll kéthegedűs verseny BWV 1043, h-moll szvit BWV 1067. Ea.: *Budapesti Vonósok Kamarazenekar* (koncertmester: *Bánfalvi Béla*, művészeti vez.: *Botvay Károly*). Km.: *Drahoš Béla* (fuvola), *Bánfalvi Béla* (hegedű), *Bánfalvi Zoltán* (hegedű).

Június 5. (kamaraest): G-dúr szólószvit BWV 1007, D-dúr gembasonáta BWV 1028, G-dúr gembasonáta BWV 1027, Ea.: *Molnár Piroska* (gordonka), *Horváth Anikó* (csembaló).

Június 6. (orgonaest): c-moll fantázia és fúga BWV 537, *O Gott, du frommer Gott* — korálpártita BWV 767, Esz-dúr prelúdium BWV 552/1, *Kyrie, Gott Vater in Ewigkeit*, BWV 669, *Christe, aller Welt Trost* BWV 670, *Kyrie, Gott heiliger Geist* BWV 671, Esz-dúr fúga BWV 552/2. Ea.: *Karasszon Dezső*.

Június 7. (kamaraest): A-dúr szonáta BWV 1015, G-dúr szonáta BWV 1019, G-dúr szonáta fuvolára, hegedűre és basso continuóra BWV 1038, C-dúr szonáta fuvolára, hegedűre és basso continuóra BWV 1037. Ea.: *Trio Antiqua* (*Bertalan Andrea*, fuvola, *Kalló Zsolt*, hegedű, *Vályi Csilla*, gordonka, *Szekendy Tamás*, csembaló).

Június 8. (kántátáest): *Wir danken dir Gott, wir danken dir* BWV 29, *Magnificat* BWV 243. Ea.: *Zádori Mária* (szoprán), *Gémes Katalin* (alt), *Meláth Andrea* (alt), *Megyesi Zoltán* (tenor), *Cser Péter* (basszus), *Dobozy Borbála* (csembaló), *Mekis Péter* (orgona). *Lutheránia Énekkar*, *Budapesti*

Vonósok Kamarazenekar. Vez.: *Kamp Salamon*, a Bach-hét művészeti vezetője, országos egyházzenei igazgató.

A Bach-hét rendezője a Pesti Evangélikus Egyház Deák téri Egyházközség és a Magyar Bach Társaság volt.

A (szokás szerint belépti díj nélküli) 19. Budapesti Bach-hetet támogatták: Belváros-Lipótváros, Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzatának Képviselőtestülete, Magyarországi Evangélikus Egyház, Nemzeti Kulturális Alapprogram, Robert Bosch Kft., CompArgo Kft. A templom díszítésével a „KIRA Virág.”

A templom hagyománya szerint a zene-számok között rövid ígéhirdetés hangzott el.

A Lutheránia Énekkar honlapján (<http://lutherania.lutheran.hu>) a kórus programja és más információk (pl. az elhangzó vokális művek magyar szövege) is megtalálhatók.

A Deák téri orgonazenés áhítatok 2008-ban:

jan. 27.: *Solymosi Ferenc* — barokk mesterek és tanítványaik; febr. 24.: *Kovács Róbert* — az utóromantika nagy mesterei; márc. 30.: *Varga Petra* — Bach, Beethoven, Reger; ápr. 27.: *Marosvári Péter* — barokk koncertók; máj. 25.: *Király Csaba* — Bach orgonatriói; jún. 24. *Zászkaliczky Ágnes* — orgona és cselló (km. *Bogányi Tibor*); júl. 27.: a *Weilheimi Dekanatus Kórusa* — Kóruszene orgonával: Liszt: Missa choralis, Gárdonyi: Dicséző ének, vez.: *Walter P. Erdt*, org.: *Hans-Helmut Graeger*; aug. 31. *Szilágyi Gyula* — ibériai orgonazene; szept. 28.: *Beharka Pál* — „Hadd zengjen hálaénekiem!"; okt. 26.: *Németh Csaba* — a reformáció zenéje; nov. 30.: *Elekes Zsuzsa* — német romantika; dec. 28.: *Trajtler Gábor* — karácsonyi muzsika, km. a *Vox Nova Énekegyüttes*.

A sorozat művészeti vezetője: *Trajtler Gábor*.

Nagyváti Pál (1946–2008)

2008. február 14-én elhunyt Nagyváti Pál, aki évtizedeken keresztül szolgált kántorként Nyíregyházán a nagytemplomban, majd a kertvárosi gyülekezetben.

Ősei több nemzedéken át Nyíregyházán éltek, és a városért, a környék tanyáinak felemelkedéséért dolgoztak. Ő Kossuth Gimnázium elvégzése után lakatos lett, világi állást vállalt. Majd a fóti kántorképzőbe járt és ott tett kántori vizsgát. Az egyházban végzett munkája teológiai megalapozását is fontosnak tartotta: az evangélikus teológián lelkeszi munkatársi végzettséget szerzett.

1979-ben a Nyíregyházi nagytemplom kántorának választották. Tradícióteremtő elődök nyomába lépett. A Bach és Luther iránti elkötelezett érdeklődését és lelkesedését közvetlen elődje, Gáncs Aladár oltotta belé. Nagytemplomi szolgálatában mély belső meggyőződéssel igyekezett a szlovák liturgikus gazdagság ápolásán és továbbörökítésén. Amikor megszűntek a nemzetiségi nyelvű istentiszteletek, azon munkálkodott, hogy a magyar nyelvű liturgiába mentesék át a maradandó liturgikus értékeit. Ugyanezzel a meggyőződés alapozta meg orgonás szolgálatát és karvezetői tevékenységét. A városban az evangélikus nagytemplom kiemelkedő kulturális szerepre is predesztinálva van. Nagyváti Pál folytatta a Gáncs Aladár által meghonosított „orgonafélórák” sorozatát. Ennek keretében többször adták elő Bach összes orgonaművét.

Az orgonaestekhez kapcsolódó bevezetők a művek szélesebb körben való megismertetését, megszerettetését szolgálták. Nem csak a nagytemplomban, hanem iskolákban, tanyasi gyülekezeti termekben, az encs-fancsali testvérgyülekezetben is rendszeresen tartott ismeretterjesztő előadásokat. Énekkarával több hazai templomban, Németországban és Finnországban is szerepelt.